

Kultur

Trine Wøldiche

Når teatrene er lukket, må man stikke Trine Dyrholm i ørerne derhjemme

Hvordan stiller man bedst muligt sit behov for levende dramatik, når teatrene er lukket på ubestemt tid? Informations teateranmelder blev sat til at afprøve hørespil i podcastform

En stor del af AKT1's hørespil er i den eksperimenterende ende af fortælleskalaen, men når det kommer til hjemmelytningen, er Informations teateranmelder mest til en mere klassisk storytelling. En fremadskridende handling eller et kort indblik i menneskers liv – som for eksempel Josefine Klougarts 'Besøg', hvor Trine Dyrholm – her fotograferet ved lydprøverne til hørespillet – kommer på uanmeldt besøg hos Lærke Schjærff Engelbrecht.

📷 Jesper Hyuk

🕒 4. april 2020

💬 Kommentarer (1)

Da jeg kom hjem fra teatret mandag den 9. marts, vidste jeg ikke, at det var min sidste teaterforestilling i en rum tid. Få dage efter dukkede en ny – ganske vist midlertidig – virkelighed op, der har temmelig stor indflydelse på mit arbejdsliv som teaterkritiker og -elsker, der er vant til at gå i teatret op mod fire gange hver eneste uge.

Teatrene er lukket. På ubestemt tid. Og overraskende hurtigt gennemlever jeg nu en abstinensfornemmelse. Hvordan stiller jeg min teatersult midt i undtagelsestilstanden? Jeg søger andre græsgange, og en oplagt mulighed er tilbuddene fra AKT1 – Danmarks lydteater.

I krydsfeltet mellem teater og lydbøger

AKT1, der har eksisteret siden 2013, skaber podcastbare, korte hørespil, som altid er optaget i ét langt, uredigeret take. På nogle punkter minder AKT1 om det, der hos DR hedder Radiodrama (i gamle dage Radioteatret) – bare uden radioen og serieformatet.

Både podcast og radiodrama har gennem det seneste årti for alvor vundet indpas både i Danmark og internationalt med såvel traditionelle og nyskrevne dramatiske værker som autofiktion og fiktion i historiske rammer. Der eksperimenteres og nytænkes kontinuerligt.

Med korte, enkeltstående hørespil på 20-30 minutter, der ligger gratis tilgængelige som podcast for alle, har AKT1 skabt deres egen niche med særlig fokus på ny dramatik skrevet af forfattere uden forudgående erfaringer med radiodramatik. Intet mindre end 90 lydforestillinger er der i skrivende stund at vælge imellem i deres digitale katalog.

Alle lydforestillinger er optaget live foran et publikum, primært på forskellige lokationer i København, men senest er de også draget på tur rundt i Danmark.

Selv om jeg i starten af 00'erne var flittig bruger af DR's Radio Drama DAB-kanal med deres traditionelle kriminalserier, har jeg ikke for alvor fået taget hul på at lytte teater igen siden. Med de mange scenekunsttilbud, der konstant har været omkring mig, har det ikke føltes aktuelt. Ikke før nu.

Jeg forskanser mig bag en lukket dør og sætter mig godt til rette i stolen ved skrivebordet. Jeg er jo vant til at sidde i en mørk teatersal blandt tavse mennesker, der alle har fælles fokus på scenen foran os. Det her er noget lidt andet. Jeg sætter mine hovedtelefoner i ørerne og vælger en tilfældig fil på listen over hørespil.

Efter jinglen følger en kort introspeak og lyden af klappende, hujende publikummer. Jeg er måske nok alene lige nu, men vi er alligevel flere om oplevelsen, føler jeg.

Dernæst toner en summende lyd frem, der som en stemningsskabende baggrund omkranser de tre kvindestemmer i hørespillet *Medea Monologer* skrevet af Lisa Baudouin Lie. Den er en del af den lydscenografi, som er skabt specifikt til dette hørespil. Og netop lydscenografien er et af de punkter, hvor hørespillet adskiller sig markant fra et medie som lydbogen.

I 'Medea Monologer' af Lisa Baudouin Lie taler de tre kvinder alle om hævn – om forskellige måder at dræbe børnene på. Ulla Henningsen, Laura Skjoldborg og Maria Richs stemmer flettes sammen med deres fælles budskab om børn, der skal dø. Og oplevelsen er overraskende intens. Emma Sehested Høeg (billedet) har lavet lydscenografien.

 Jon Bjarni Hjartarson

Med en lavmælt, dyb stemme med masser af luft på synger den første kvinde ind over lydscenografien, som sang hun en stille godnatsang for et barn. Hun afløses af en yngre, mere lys pigestemme. »Det er ikke sådan, at jeg ville have, at de skulle forsvinde for mig,« siger hun forsigtigt.

Endnu en kvindestemme dukker op. Alle tre kvinder taler om hævn – om forskellige måder at dræbe børnene på. Ulla Henningsen, Laura Skjoldborg og Maria Richs stemmer leverer hver deres monolog uden egentlig interaktion med hinanden, men alligevel flettes de sammen med deres fælles historie, deres fælles budskab om børn, der skal dø.

»Jeg svigtede dem, som du svigtede mig, Jason!« istemmer de med hadfyldte stemmer.

Intens oplevelse

Selv om jeg har en anelse svært ved ikke at lade øjnene og tankerne vandre rundt i lokalet omkring mig, bliver jeg overrasket over, hvor intens oplevelsen

er. Med lyden sendt direkte ind i øregangen skabes et nærværende rum, hvor kun jeg er til stede sammen med fortællingen.

Jeg beslutter mig for at forsøge med endnu en fil. Men måske skal jeg intensivere yderligere og udsætte mig selv for færre synsindtryk? Jeg ruller gardinerne ned og forsøger at mørklægge lokalet.

Jeg lægger mig ned, klikker start på en lydfil med et andet hørespil, lukker øjnene og læner hovedet tilbage mod puden. Med lukkede øjne får oplevelsen en noget stærkere effekt. De særegne toner i lydscenografien står skarpt frem bag skuespillernes stemmer.

Det hele kommer pludselig meget tæt på, og jeg må skrue en anelse ned for volumen. Det skratter, en radiospeaker er i gang med et sært eksistensfilosofisk videnskabsprogram, der belønner deltagerne med signerede Tarotkort. *Alle Saturns Ringe Del 1-3* er titlen på hørespillet skrevet af canadiske David Bernstein, som er den nyeste fil i AKT1's tilgængelige sortiment på SoundCloud.

En stor del af AKT1's hørespil er i den eksperimenterende ende af fortælleskalaen, som Bernsteins. Hvor jeg til liveeventet i Aarhus i februar havde stor fornøjelse af disse skæve tekster i syrede lydscenografier, så er jeg – når det kommer til hjemmelytningen – mest til en mere klassisk storytelling. En fremadskridende handling eller et kort indblik i menneskers liv. Når det fungerer, kan der på ganske kort tid fortælles meget mellem linjerne.

I den genre kan jeg anbefale Klaus Lynggaards *Gravøl* med Rasmus Botoft og Nikolaj Kopernikus som to tidligere venner, der mødes til en begravelse, eller Josefine Klougarts *Besøg*, hvor Trine Dyrholm kommer på uanmeldt besøg hos Lærke Schjærff Engelbrecht.

Men du kan også vælge at lytte alle hørespillene igennem fra ende til anden, hvis du har lidt ekstra fritid, der skal udfyldes her i undtagelsestilstanden. Der er filer nok til mange dages lytning.

Hørespillene kan findes på [akt1.dk <https://www.akt1.dk/>](https://www.akt1.dk/).